

# A be nem jelentett munkavégzés elleni európai Platform

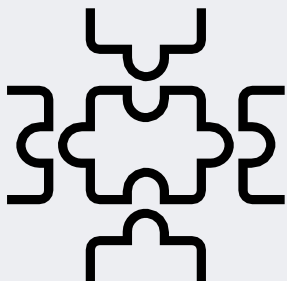
Tematikus konferencia: Eszközök és megközelítések a be nem jelentett munkavégzést ösztönző, színlelt munkaerő–kölcsonzés keretében történő munkavégzés ellen

Online konferencia, 2020. november 12. és 13.

A konferencia célja kölcsönös tanulás és eszmecsere a be nem jelentett munkavégzést ösztönző, színlelt munkaerő–kölcsonzés keretében történő munkavégzésről. Az esemény online került megrendezésre és 19 ország 37 résztvevője vett rajta részt, a munkaügyi felügyelet, a vámhatóságok, a Munkaügyi Minisztériumok és az európai szintű szociális partnerek, valamint az Eurofound, az Európai Bizottság és az Európai Munkaügyi Hatóság képviselésében.

A konferencia a Platform munkaprogramjának szerves részét képezte, és a témáról készülő tanulmányhoz és egy tanulási dokumentumhoz kapcsolódik. A résztvevők reflektáltak (1) a be nem jelentett munkavégzést ösztönző, színlelt munkaerő–kölcsonzés keretében történő munkavégzés aktuális helyzetéről (az EU területén, a résztvevő tagállamokban és gazdasági ágazatokban). A résztvevők emellett azonosították és (2) megvitatták a probléma kezelésére rendelkezésre álló gyakorlati megoldásokat, eszközöket és módszereket mind a tagállamokban, mind határokon átnyúló együttműködések keretében.

## Aktuális helyzet és kihívások



A munkaerő–kölcsonzés keretében történő munkavégzés a munkaerő–kölcsonzó, a munkavállaló, és a „kölcsonneveő vállalkozás” (másképpen: társaság, végső alkalmazó, végfelhasználó, végső ügyfél, vagy munkát szolgáltató fél) közötti háromoldalú munkaviszonyból eredő munkavégzésre vonatkozik.

Az eszmecsere kiinduló pontja az a felismerés volt, hogy igény van a jelenség további vizsgálatára. A be nem jelentett munkavégzést ösztönző munkaerő–kölcsonzés keretében történő munkavégzés csalárd gyakorlatainak problémája már kapott politikai figyelmet a COVID-19 világjárvány keretében, amikor a munkaerőkölcsonzőkön keresztül alkalmazott utazó idénymunkások munkafeltételei kerültek reflektorfénybe (lásd még a Bizottság az EU-ban dolgozó idénymunkásokra vonatkozó 2020. július 16-i irányutatását, és a Tanács az idény- és más utazó munkavállalók munka- és életkörülményeinek javításáról szóló 2020. október 9-i következtetéseit<sup>2</sup>).

Az ügynökségen keresztül végzett munka a munkaerőpiac rugalmasságához kapcsolódik, ahol a munkaerőkölcsonzőkön keresztül történő foglalkoztatás kialakult jelenséggé vált. A hivatalosan bejegyzett munkaerő–kölcsonzők által foglalkoztatott munkavállalók aránya (az Eurostat szerint) 2019-ben az EU-27-ben 2,1% volt.

<sup>1</sup> [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/guidelines\\_on\\_seasonal\\_workers\\_in\\_the\\_eu\\_in\\_the\\_context\\_of\\_the\\_covid-19\\_outbreak\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/guidelines_on_seasonal_workers_in_the_eu_in_the_context_of_the_covid-19_outbreak_en.pdf)

<sup>2</sup> <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/10/12/improving-the-working-and-living-conditions-of-seasonal-and-other-mobile-workers-council-adopts-conclusions/>



Szerte az Európai Unióban a munkaerő-kölcsönzők és a kölcsönvevő vállalkozások nagy többsége betartja a jogi kereteket. Azonban a munkaerő-kölcsönzők üzleti modelljének bizonyos jellemzői (úgy, mint a munkaerő költségére nehezedő kiemelten versengő árnyomás, a munkaerő-kölcsönzés céljából létesített munkaviszony gyakran bizonytalan természete, és az összetett és nem átlátható alvállalkozói láncolatok érintettsége) létrehozzák a be nem jelentett munkavégzést ösztönző, színlelt munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzés lehetőségét, és jelentős kihívások merülnek fel az ilyen esetek megelőzésében, észlelésében és szankcionálásában, a tagállamokon belül, és a tagállamok között is.

Nemzeti és határokon átnyúló szinten egyaránt, a be nem jelentett munkavégzést ösztönző, színlelt munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzés a kölcsönzött munkavállalók nyilvántartásba nem vett és be nem jelentett foglalkoztatását tartalmazza. Amikor mindhárom érdekelt fél – a munkavállaló, a munkáltató és a munkaerőkölcsönző – nyilvántartott munkavállaló, munkáltató és munkaerőkölcsönző, a be nem jelentett munkavégzési gyakorlatok főként a ténylegesnél alacsonyabb szinten bejelentett foglalkoztatás formáját öltik.

## Főbb észrevételek



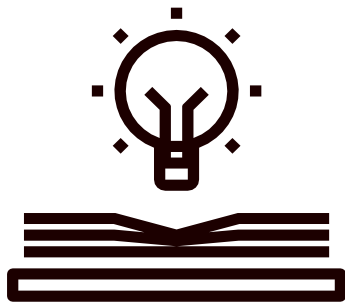
- ▶ A konferencián megvitatták a színlelt munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzés sajátosságait, a jelenlegi nemzeti és határokon átnyúló eddigi gyakorlatok és tapasztalatok hatékonyságát, valamint a nemzeti és uniós szintű támogatás lehetőségét. A következő főbb észrevételek merültek fel:

### *A probléma léptékének megértése*

- ▶ Az egyedi esetek és a szóbeli beszámolókon alapuló bizonyítékok a be nem jelentett munkavégzést ösztönző színlelt munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzés létezésének lehetőségére mutatnak, nemzeti és határokon átnyúló szinteken egyaránt, többek között a mezőgazdasági, ápolási és építőipari ágazatokban. Ez mutatja a probléma ismertségét. Azonban különös, hogy a probléma léptékére és a jelenlegi színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenység fő jellemzőire vonatkozó erőteljes bizonyítékok hiányoznak.
- ▶ Különösen nehéz meghatározni azt, hogy a be nem jelentett munkaerő-kölcsönzési tevékenység vajon elsődlegesen a ténylegesnél alacsonyabb bér bejelentését jelenti-e a munkavállalók, kölcsönvevő vállalkozások és/vagy munkaerő-kölcsönzők által. A be nem jelentett munkaerő-kölcsönzés keretében végzett munkavégzés másik megvitatott lehetősége az, amikor gyakoriak az engedéllyel nem rendelkező/be nem jelentett munkavállalók, kölcsönvevő vállalkozások és/vagy munkaerő-kölcsönzők.
- ▶ Ebben a kontextusban be nem jelentett munkavégzés akkor történik, amikor az ügynökségek nincsenek nyilvántartva, és engedéllyel sem rendelkeznek. Létezik egy határokon átnyúló dimenzió is, ahol az ilyen ügynökségek a határokon átnyúlóan postafiókciók láncolataként működnek, összetett tulajdonosi szerkezettel, számos tagállamban és harmadik országban. Azonban az ilyen munkavégzés távolról sem csak határokon átnyúló probléma, legalább annyira nemzeti kérdés is.
- ▶ Az informális munkaközvetítés új formái, melyeket hagyományosan az ügynökségek végeztek, láthatóan felemelkedőben vannak, különösen a közösségi média csatornáin keresztül (a nemzeti és a határokon átnyúló kontextusban egyaránt).



## További főbb észrevételek



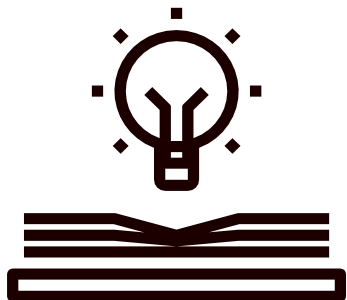
- Összességében véve a színlelt magatartás erősen „kreatív”, és emiatt mindig egy lépéssel a hatóságok előtt járhatnak. Az ilyen ügynökségek a társaság jogállását ágazatról ágazatra változtatják, hogy a szabályokat megkerüljék, és gyakran változtatják a nevüket.
- Egyre növekvő mértékben vesznek részt harmadik országbeli állampolgárok a színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenységben. Ez esetben, főként az ezen a területen jelenlevő ad hoc jellegű uniós együttműködés miatt, a végrehajtó hatóságok még nagyobb kihívásokkal néznek szembe, amikor a harmadik ország hatóságai felé fordulnak.

### *A be nem jelentett munkavégzést ösztönző, színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenység elleni küzdelem nemzeti szinten*

- Jelenleg csak néhány ország írja elő a munkaerő-kölcsönzők hatóságnál történő regisztrációját, amelyhez több kísérő feltételt írnak elő (például állandó képviselőt a nyilvántartás szerinti országban) (például Belgium, Lengyelország, Spanyolország és Norvégia). Más országok nem rendelkeznek ilyen nyilvántartási követelménnyel (pl.: Hollandia). Ott, ahol a regisztráció kötelező, általában jobb rálátással rendelkeznek a meglévő ügynökségekre. Azonban az ilyen nyilvántartás megléte arra ösztönözheti az ügynökségeket, hogy más formákat válasszanak és új üzleti modelleket tegyenek magukévá.
- Az országon belüli adatmegosztás és adatbányászat a különböző végrehajtó hatóságok között (és a nem kormányzati érdekelt felekkel) egy teljes mértékben még ki nem használt, de fontos eszköz. Az adatvédelmi követelményeknek való megfelelés biztosítása miatti kihívások és a különböző intézmények szerepére vonatkozó szabályok miatti kihívások szintén okozói ennek.  
Továbbá, az adatvezérelt eszközök sikere függ attól, hogy az ügynökségeket a hivatalos rendszerekben nyilvántartásba veszik-e, viszont gyakran nem ez a helyzet. A nyilvántartásba be nem kerülő ügynökségek esetén a végrehajtó hatóságok a rendellenességeket feltáró (pl.: nem megfelelő lakhatás) „korai beavatkozásra” helyezik a hangsúlyt.
- Továbbá, a konferencia kihangsúlyozta a munkahelyi ellenőrzések kulcsszerepét a színlelt munkaerő kölcsönzés feltárásában, és tapasztalatokat osztott meg az ellenőrök kapacitás-építéséről, például Belgiumban, ahol az ellenőrök legalább 10 munkaerő-kölcsönzőt vizsgálnak meg évente, vagy Luxemburgban, ahol az ellenőröknek az ügynökségek vizsgálatára vonatkozó különleges képzést biztosítanak.
- A résztvevők által azonosított egyéb rendelkezésre álló eszközök között megtalálható még a médiaelemzés használata

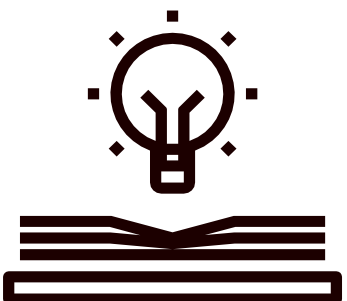


## További észrevételek



- A csalárd ügynökségek azonosítására, a munkavállalók közösségi oldalakon való elérése és a szociális partnerekkel való együttműködés a csaló ügynökségek és munkaközvetítők azonosítására.  
A tudatosságnövelés és a munkavállalók bevonásának sikere nagyban függ attól, hogy a saját nyelvükön, közösségi média használatával kommunikálnak-e velük.

## További főbb észrevételek



*A be nem jelentett munkavégzést ösztönző, színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenység elleni küzdelem határokon átnyúló szinten*

- A konferencia kiemelte a határokon átnyúló együttműködés sikeres példáit (mint a Benelux államok ügynökségeivel foglalkozó munkacsoportot vagy a Norvégia és Litvánia közötti kétoldalú megállapodást).
- A határokon átnyúló együttműködés kialakítása időt és erőfeszítést igényel a végrehajtó hatóságok közötti bizalmi kapcsolatok kialakításához, akiknek a más tagállam eltérő szabályainak mély megértésére is szükségük van. A színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenység elleni küzdelem keretében ez még nagyobb kihívás. Ennek oka a foglalkoztatási viszonyok és a vállalatok tulajdonosi szerkezetének összetettsége a határokon átnyúló munkaerő-kölcsönzési tevékenységben, a több érintett gazdasági ágazat, és az az igény, hogy számos hatóság vegyen részt mindkét oldalon, akik általában mind más nyelven tevékenykednek.
- A végrehajtó hatóságoknak több meglévő eszköz áll a rendelkezésére, úgy mint adatbányászat és adatmegosztás, amelyekre a határokon átnyúló kontextusban általában hivatkoznak, pl.: a belső piaci információs rendszer a munkavállalók kiküldetésével és a közös és összehangolt ellenőrzésekkel kapcsolatban. Továbbra is maradnak kérdések a tekintetben, hogy a színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenység problémáját és terjedelmét teljesen megértették-e, és hogy a hatóságok az együttműködési lehetőségeket optimális mértékben alkalmazzák-e.

### *Nemzeti és uniós szintű támogatás*

Nemzeti szinten a színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenység kezelésének támogatása a következőkből állhat:

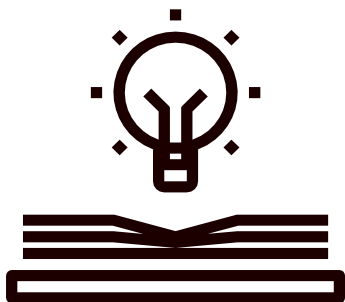
- Növekvő ismeretek a probléma természetére, kiterjedésére és méretére vonatkozóan, bizonyítékok szélesebb halmazának kialakítása a célzott intervenciókhoz és szakpolitikai intézkedésekhez.
- Annak elemzése, hogy a munkaerő-kölcsönzők kötelező nyilvántartása nemzeti szinten vajon segítheti-e és milyen módon egy jobb rálátás és jobb ellenőrzés kialakítását a meglévő munkaerő-kölcsönzési piacon.
- Az adatmegosztás és adatbányászat készenléti szintjének javításához a



nemzeti hatóságok tovább erősíthetnék kapacitásaikat és képességeiket e területen. Új megoldások vizsgálhatók meg, hogy a végrehajtó hatóságok hivatalos rendszereiben nyilvántartásba nem vett színlelt ügynökségeket utolérjék (a példák médiaelemzést vagy a munkavállalók közösségi médián történő elérését említették).



## További főbb észrevételek



Uniós szinten a színlelt munkaerő-kölcsönzési tevékenység kezelésének támogatása a következőkből állhat:

- ▶ További uniós szintű kutatások értékelhetnék a probléma nagyságát és jellegzetességeit, hogy felbecsüljék, hogy mennyire fontos és releváns problémát jelent. Az Európai Bizottság hamarosan megvalósuló tanulmánya a munkavállalók kiküldetéséről (ami a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzést is lefedi) szintén eredményeket fog mutatni, melyek megosztásra kerülnek.
- ▶ A fontos, kivizsgálásra váró vonatkozások ahhoz az igényhez kapcsolódnak, hogy megértsük a színlelt munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzés különböző típusait, értékeljük és elemezzük az ügynökségek nyilvántartásának, tanúsításának és az egyéb hatékony gyakorlati eszközök hasznait és költségeit, és hogy azonosítsuk a színleltmunkaerő-kölcsönzési tevékenység elleni azon jó gyakorlatokat, amelyek más kontextusba is átültethetők.
- ▶ Kétoldalú együttműködés kiegészítése strukturáltabb uniós szintű együttműködéssel.

**További információ:** A konferencia egy a Platform tagjai és megfigyelői körében folytatott nagyobb közös tanulási folyamat szerves része volt, amely további lehetőségeket kínál eszmecserére és az együttműködésre. A konferenciáról származó információk bekerülnek egy oktatási forrásanyagba és a záró jelentésbe. A konferencia dokumentumai és prezentációi feltöltésre kerülnek a Platform együttműködési munkaterületére.

